

at Folkehøjskolerne og den Gjerning, de udøve, og læs efter min Mening er et nødvendigt Arbejde, der gjøres for vort Følt. I et Følt, der har faaet en saa udstrakt politisk Frihed som vort, maa der arbeides, for at Oplysningen kan komme ud i de brede Lag. Derfor maa der en saadan Gjerning til, som den, der øves paa Folkehøjskolerne. Det er derfor ogsaa mit Haab, at denne Sag er en Sag, om hvilken man engang vil naae at komme til Enighed. Jeg ser paa de Forhold, hvorunder vi leve nu, som Forhold, der ikke kunne blive ved. Jeg forstaaer ikke, at det store Flertal af vor Gaardmandsklasse, der jo særlig er den, der sender sine Børn paa Folkehøjskolerne, kan vedblive at stille sig i et saadant Forhold til os, der i politisk Henseende staa paa den Side, hvortil jeg hører, som det gjør, og det er mit Haab, at den Tid skal komme, da vi skulle lære at arbejde sammen. Og naar den Tid kommer, vil ogsaa denne Sag blive ordnet, hvis den ikke bliver ordnet før; thi i saa Henseende er jeg enig med Hans Excellence Kultusministeren, at hvis der kan opnaas en Ordning af alle vore Undervisningsforhold, en saadan Ordning, at Universitetets, de lærde Skolers, Almueskolernes, Fortsættelsesskolernes og Realskolernes Forhold vil blive tilfredsstillende ordnede, saa skulde jeg for mit Vedkommende ogsaa være med til en Ordning af Folkehøjskolerne; men jeg mener rigtignok, at Tidspunktet dertil er ikke kommet endnu.

S. Bederfen: Efter de Udtalelser, vi nu hørte af den høitærede Kultusminister, er der ikke megen Frihed for mig til at komme ind paa denne Sag, idet jeg efter denne Udtalelse kan skjønne, at Sagen maa betragtes som strandet for i Aar. Jeg beklager, at den høitærede Ministers, som det forekommer mig, ret store Venlighed under Behandlingen i det andet Thing overfor Sagen er bleven saa mærkelig affjøllet paa Veien herop. Jeg skal derfor ikke komme videre ind paa det udførlige Foredrag, der blev holdt af den ærede 4de Landsthingsmand for Kjøbenhavn (Madsen); jeg kan kun sige, at den Skildring, det ærede Medlem gav af Folkehøjskolerne og deres pædagogiske Gjerning, kun viser, at det ærede Medlem slet ikke kjennder dem. Jeg siger det rent ud og beder ham ikke tage mig det ilde op. Forholdet er jo det, at det ærede Medlem ikke kjennder Folkehøjskolerne og deres Virksomhed. Det ærede Medlem har læst, noget om dem i Dagblade, han har læst, at der skal være foregaaet saadanne Udførelser hist og her, men det er, saavidt jeg skjønner, i det Væsentlige alt det Kjend-

skab, han har faaet til Folkehøjskolerne. Det Hovedindryk, der gaar igjennem hans Udtalelser om Folkehøjskoler, viser ogsaa, at Højskolernes daglige Gjerning, det Arbejde, der udføres der, og den Indflydelse, den har paa Eleverne, staaer det ærede Medlem ganske udenfor, det kjennder det ærede Medlem ikke noget til, og derfor kommer han til at bedømme dem ganske forkert. At der altid kan være Et og Andet at gøre opmærksom paa, der ikke er saa rigtigt, som det skulde være, det er en Selvfølge, navnlig den stærke politiske Side, men det skal jeg nu ikke komme nærmere ind paa. At det fremhæves, at en eller anden Mand, der staaer som Lærer i Folkehøjskolen, maatte har taget mere aktiv Del i den politiske Bevægelse, end det i og for sig kunde være gavnligt, det er ganske naturligt. Det forekommer mig imidlertid, hvad der ogsaa er fremhævet af den ærede første Taler, det ærede Medlem fra 11te Kred (Schroder), at det ærede Medlem skulde være den Sidste til at bebrejde de Mænd, der i deres Gjerning staa som undervisende Mænd, at de tage Del i den politiske Bevægelse, man kan virkelig ikke bedømme hele deres Skolegjerning, deres Undervisningsgjerning derefter, at de havde deres personlige Opfattelse af deres politiske Rettigheder som danske Medborgere og som saadanne tage Del i det politiske Liv. Man kan ikke bedømme dem eller fordømme dem derefter saaledes, som det ærede Medlem gjorde. Det interesserede mig ogsaa at høre, at det ærede Medlem citerede Grundtvig, og det navnlig af den samme Grund, som jeg før nævnte, at hans Udtalelser i saa Henseende vise, at han har grumme liden Forstaaelse af Grundtvigs Grundtanke. Naar det ærede Medlem mente, at dersom vi i sin Tid fik bedre Børnestoler, Fortsættelsesskoler, kunde man maatte slippe for at uleilige være unge Mennesker med at gaa paa Folkehøjskoler, saa viser det ærede Medlem ingen Forstaaelse af disse Skolers Gjerning. Denne Gjerning er en saadan, at Undervisningen ikke kan meddeles i Børnealderen, men nødvendigvis maa kræve en moden Alder med dens Trang til en saadan Oplysning, der jo først vækkes med Alderen. Men endnu vil jeg sige til det ærede Medlem, at det forekommer mig, at han og til dels ogsaa det ærede Medlem, der sidst talte, tog altfor smaat paa den Sag. Det egner sig ikke for store Mænd, forekommer det mig, at sige, som det ærede Medlem fra Kjøbenhavn (Madsen) sagde, at naar vi faae Alting i Orden her i Landet i politisk Henseende, saa kan der være Tale om at gøre Noget for Højskoleundervisningen. Dersom det ærede Medlem havde den rette Forstaaelse